

Nadere toelichting College van Kerkrentmeesters op het interne financiële verslag ten behoeve van de jaarrekening 2025 Protestantse Gemeente te Pijnacker Delfgauw

Inleiding

In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het beheer van de gelden en middelen van de Protestantse Gemeente te Pijnacker Delfgauw (PGPD). Bijgaand interne verslag bevat de jaarrekening 2025 waarin zijn opgenomen:

- de balans per 31 december 2025,
- de staat van baten en lasten over 2025,
- de toelichting op de jaarrekening,
- de toelichting op de materiële vaste activa per 31 december 2025, en
- de toelichting de fondsen en voorzieningen.

De jaarrekening 2025 is een samengevoegd (geconsolideerd) financieel verslag waarin ook de financiële gegevens van Begraafplaats Koningshof zijn opgenomen. De balans en staat van baten en lasten van Begraafplaats Koningshof met betrekking tot 2025 zijn separaat opgenomen als bijlage bij de jaarrekening 2025.

Net als voorgaand jaar zijn ook de financiële overzichten per wijkgemeente (exploitatie) opgenomen inclusief de details van de begroting over 2025. De jaarrekening heeft als doel de financiële positie en financiële resultaten van de PGPD te bespreken door de wijkkerkrentmeesters ten behoeve van vragen en opmerkingen. Op de vergadering van het (moderamen van het) College van Kerkrentmeesters d.d. 16 maart 2026 is het concept van het financiële verslag besproken en in de vergadering van de Algemene Kerkenraad d.d. 23 maart 2026 is de concept jaarrekening 2025 behandeld. Aanpassingen naar aanleiding van deze vergaderingen zijn verwerkt.

Bijgaand een toelichting op de concept jaarrekening 2025.

Algemeen

Financiële positie

Ultimo 2025 bedraagt het eigen vermogen ruim € 8,1 miljoen (2024: € 7,6 miljoen). Ten opzichte van 2024 is het eigen vermogen toegenomen met € 0,52 miljoen. De belangrijkste oorzaak van deze toename is de (niet-gerealiseerde) herwaardering van de pastorieën (€ 150.000) en het positieve resultaat over 2025, waarbij rekening gehouden moet worden dat in het eigen vermogen van voorgaande jaren er al rekening is gehouden met een (verwachte) waardestijging van de pastorieën en woningen. Door de verkoop van 2 gebouwen zijn deze herwaarderingen in 2025 gerealiseerd.

In de jaarrekening 2025 is er, vanuit de resultaatverdeling, ruim gedoteerd aan de bestemmingsreserves. Dit betreft de volgende bestemmingsreserves:

- a. Bestemmingsreserve toekomstige ontwikkeling PGDP: + € 760.000
- b. Bestemmingsreserve project Kerkelijk werkers: + € 500.000

Ad a. Bestemmingsreserve toekomstige ontwikkeling PGDP

Ultimo 2024 zijn de gelden die beschikbaar zijn gekomen door de verkoop van onroerend goed toegevoegd aan een bestemmingsreserve voor de toekomstige ontwikkeling van de PGPD, in het bijzonder de kerkelijke gebouwen. Via de resultaatverdeling van 2025 is ultimo boekjaar aanvullend gedoteerd.

Op basis van een nadere uitwerking van plannen met betrekking tot de toekomst van de gebouwen van de PGPD, die in de loop van 2026 haar verdere beslag krijgen, kan de aanwending van de bestemmingsreserve als zodanig worden betrokken ter dekking van de toekomstige uitgaven.

Ad b. Bestemmingsreserve project Kerkelijk werkers

In 2025 heeft de Algemene Kerkenraad besloten onderzoek te doen naar de mogelijkheid om voor een langere periode kerkelijk werker(s) aan te trekken voor pastorale en missionaire taken. De werkzaamheden zullen wijkoverstijgend zijn en komen toekomstige uitgaven niet ten laste van de wijkbegrotingen. Toekomstige uitgaven zullen worden gedekt door de bestemmingsreserve Project kerkelijk werkers.

In 2025 zijn er in alle wijken avonden georganiseerd of er draagkracht is onder de leden voor deze bestemming. De uitkomst van die avonden is positief geweest en in 2026 zal het AK een plan van aanpak, inclusief te verwachte kosten en looptijd van het project, uitwerken en bespreken met het CvK en vervolgens presenteren aan de wijkkerkenraden en gemeenteleden.

Het eigen vermogen is voor circa 40% vastgelegd in gebouwen en woningen (2024: 55%). Op basis van de marktwaarde van de effecten per balansdatum is 12,5% belegd in effecten (2024: 13%). De marktwaarde van de effecten is in 2025 gestegen waardoor de boekwaarde van de effecten is toegenomen met € 35.000. De (positieve) ongerealiseerde waardestijging is toegevoegd aan het eigen vermogen. Ultimo 2025 bedraagt de waarde van de beleggingen € 1.028.420.

De liquide middelen zijn ultimo 2025 bijna € 1,5 miljoen hoger dan per einde 2024. Zoals blijkt uit het kasstroomoverzicht is de stijging toe te schrijven aan de verkopen van het onroerend goed (pastorie en woning) en het positieve exploitatiesaldo over 2025. Hier staan voornamelijk uitgaven ten laste van de voorziening groot onderhoud tegenover.

Exploitatiesaldo

De jaarrekening 2025 toont een exploitatiesaldo ("Resultaat verslagjaar (A+B)") van ruim € 1,3 miljoen ten opzichte van ruim € 0,9 miljoen in 2024. De samenstelling van het resultaat over 2025 verdient een toelichting gezien het incidentele hoge saldo.

Het gerealiseerde exploitatiesaldo wordt vanzelfsprekend beïnvloed door de verkoop van de pastorie Spaerwoude en de woning aan Vrouwenrecht, waarbij de in het verleden opgebouwde herwaarderingen zijn gerealiseerd en er in 2025 een (extra) boekwinst is gerealiseerd. Samenhangend met de verkoop is de voorziening groot onderhoud van de betreffende panden vrijgevallen ten gunste van het resultaat, hetgeen vanzelfsprekend incidenteel van aard is.

Resultaat boekjaar		€ 1.325.000
<i>Bijzondere componenten resultaat 2025</i>		
Realisatie herwaarderingen door verkoop	- € 948.000	
Boekwinst verkopen	- € 219.000	
Vrijval voorziening groot onderhoud	- € 21.000	
Kosten m.b.t. verkopen onroerend goed	€ 14.000	
		- € 1.174.000
Genormaliseerd resultaat		€ 151.000

Het genormaliseerde resultaat is nog steeds ruim hoger dan het begrote tekort over 2025 van € 74.000. Het (positieve) verschil ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door:

- Hogere opbrengsten bijdragen levend geld, € 36.000
- Hogere opbrengsten gebouwen, € 34.000
- Hogere opbrengsten beleggingen en rente, € 76.000 (inclusief ongerealiseerde koersresultaten)
- Hogere kosten gebouwen, € 59.000
- Lagere kosten van pastoraat, € 94.000, door vacante predikantsplaatsen, en
- Lagere kosten voor beheer en administratie, € 14.000.

In het vervolg van het verslag worden de belangrijkste ontwikkelingen per post van de Staat van baten en lasten nader toegelicht.

Hieronder een overzicht van de items in de staat van baten en lasten met de grootste verschillen tussen de realisatie en de begroting:

Post in de staat van baten en lasten (bedragen in €)	Werkelijk 2025	Begroot 2025	Vershil	Opmerking
BATEN				
Bijdragen levend geld	526.000	490.000	+/+ 36.000	Hogere bijdragen AKB, collecte-opbrengsten en giften
Gebouwen en woningen	228.000	194.000	+/+ 34.000	Hogere verhuuropbrengsten in wijkgemeenten

Begraafplaats opbrengsten	111.000	95.000	+/+ 16.000	Opbrengsten hoger dan vorig jaar. In de begroting is rekening gehouden met vergelijkbare opbrengsten als over eerdere jaren, waarbij er in 2024 sprake is geweest van een hogere opbrengst door een hoger aantal begrafenissen
Opbrengsten beleggingen en rente	106.000	80.000	+/+ 26.000	Hogere renteopbrengsten vanwege hogere saldi beschikbare gelden en hogere opbrengsten uit effecten (excl. Ongerealiseerde koersresultaten)
Bijzondere baten	1.239.000	36.000	+/+ 1.203.000	Dit betreft met name het resultaat uit de verkoop van de pastorie en woning (bestaande uit gerealiseerde herwaardering en boekwinsten), vrijval van de onderhoudsvoorziening van deze gebouwen en extra subsidiebatens voor restauratie en onderhoud
LASTEN				
Pastoraat en wijkactiviteiten	347.000	441.000	-/- 94.000	Lagere lasten vanwege vacante predikantsplaatsen in de wijkgemeenten Kerkelijk Centrum Delfgauw, De Acker (t/m september 2025) en Ontmoetingskerk (vanaf mei 2025). Hierdoor is er sprake van hogere kosten voor pastorale bijstand en gastpredikanten ten opzichte van de begroting over 2025.
Gebouwen en woningen, inclusief reservering groot onderhoud	302.000	241.000	+/+ 61.000	Er is met name sprake van hogere lasten voor de reservering van groot onderhoud. Deze hogere lasten hebben te maken met (aanvullende) dotaties aan de voorziening groot onderhoud voor onderhoud van het dak van KC Delfgauw en onderhoudskosten van de pastorie van de Ontmoetingskerk
Lasten begraafplaats	111.000	95.000	+/+ 16.000	Hogere kosten uit de doorbelasting voor inzet van vrijwilligers in verband met het hoge aantal begrafenissen in 2025. Tevens zijn er in 2025 twee nieuwe grafkelders geplaatst waarbij in de begroting geen rekening is gehouden met deze uitgaven.

Resultaten per wijkgemeente

De exploitatie per wijkgemeente over 2025 ten opzichte van de begroting 2025 en de realisatie over 2024 is als volgt:

Wijkgemeente	Werkelijk 2025	Begroot 2025	Werkelijk 2024
Dorpskerk	-/- € 4.792	-/- € 53.161	€ 10.630
De Acker	€ 32.114	-/- € 15.078	€ 47.044
Kerkelijk Centrum Delfgauw	€ 9.212	-/- € 7.237	€ 49.843
Ontmoetingskerk	-/- € 16.583	-/- € 48.225	-/- € 9.753
Centraal - regulier	€ 129.624	€ 46.230	€ 19.944
Centraal – bijzondere baten	€ 1.167.000	€ 0	€ 825.445
Subtotaal	€ 1.316.575	-/- € 77.471	€ 943.152
Begraafplaats Koningshof	€ 8.754	€ 3.378	€ 15.663
TOTAAL	€ 1.325.328	-/- € 74.093	€ 958.815

Ten opzichte van de begroting is het werkelijke jaarresultaat over 2025 bijna € 1,4 miljoen hoger. De grootste verschillen per wijkgemeente (inclusief "Centraal") worden de volgende tabel toegelicht.

Wijkgemeente		Vershil t.o.v. begroting
Dorpskerk	• Hogere baten levend geld inclusief giften	+ € 7.000
	• Hogere huuropbrengsten	+ € 21.000
	• Hogere opbrengst vrijwilligers begraafplaats	+ € 6.000
	• Lagere energiekosten	+ € 16.000
De Acker	• Hogere baten levend geld inclusief giften	+ € 15.000
	• Lagere kosten gebouwen door (incidentele) baten vrijval voorziening groot onderhoud	+ € 21.000
	• Lagere huuropbrengsten	- € 3.000
	• Lagere kosten gebouwen (vnl. energie)	+ € 9.000
Kerkelijk Centrum Delfgauw	• Lagere baten levend geld inclusief giften	- € 4.000
	• Hogere huuropbrengsten	+ € 9.000
	• Hogere kosten groot onderhoud door uitgaven ten laste van de exploitatie te verantwoorden en een aanvullende dotatie voor groot onderhoud dak	- € 64.000
	• Lagere kosten pastoraat	+ € 63.000
	• Lagere kosten gebouwen (vnl. energie)	+ € 5.000
Ontmoetingskerk	• Hogere baten levend geld inclusief giften	+ € 13.000
	• Hogere huuropbrengsten kerkgebouwen	+ € 14.000
	• Lagere kosten pastoraat	+ € 24.000
	• Lagere kosten gebouwen (vnl. energie) en lager resultaat pastorie met name door hogere, eenmalige onderhoudskosten pastorie (leegstand)	- € 18.000
	• Hogere loonkosten	- € 2.000

Centraal	• Lagere opbrengsten woningen	- € 2.000
	• Hogere kosten gebouwen (onderhoud)	- € 4.000
	• Hogere financiële baten en lasten (saldo)	+ € 78.000
	• Lagere kosten Beheer en administratie	+ € 14.000
	• Hogere subsidie	+ € 10.000
	• Incidentele baten onroerend goed	+ € 1.153.000
Begraafplaats Koningshof	• Hogere opbrengsten	+ € 20.000
	• Hogere onderhoudskosten	- € 12.000
	• Hogere doorbelaste loonkosten	- € 9.000
TOTAAL		€ 1.380.000

Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

1. Opbrengsten levend geld (acties, giften en collecten)

De opbrengsten levend geld zijn over 2025 ruim € 526.000 (2024: € 553.000). Ten opzichte van vorig jaar en de begroting is sprake van een afname van € 26.000 respectievelijk toename van € 36.000. De opbrengsten uit de Actie Kerkbalans zijn over 2025 hoger dan begroot: + € 21.000. Ten opzichte van 2024 is er sprake van een daling van ongeveer € 17.000.

De opbrengsten uit collecten zijn stabiel en in lijn met de begroting. Ook hier is er ten opzichte van 2024 sprake van een lichte daling (bijna € 3.000).

De wijkgerichte giften, totaal € 22.000 in 2025 (2024: € 27.000), zijn verantwoord als opbrengsten in de staat van baten en lasten. Via de resultaatbestemming worden de giften toegevoegd aan de bestemmingsreserve van de wijken rekening houdend met eventuele bestemmingen die aan de giften zijn toegekend. Deze baten waren – net als andere jaren – niet (volledig) opgenomen in de begroting van 2025.

2. Opbrengsten gebouwen en woningen

De opbrengsten gebouwen en woningen bestaan uit de verhuur van de kerkgebouwen en van de pastorieën en woningen die eigendom zijn van PGPD. Ten opzichte van de begroting zijn de opbrengsten € 34.000 hoger, terwijl ten opzichte van 2024 de opbrengsten zijn gedaald met ruim € 46.000.

De stijging van de verhuuropbrengsten doen zich voor in alle wijkgemeenten door lange termijnafspraken met een aantal vaste partijen als ook door incidentele verhuren.

Doordat de pastorie in Delfgauw niet als zodanig wordt gebruikt vanwege de vacante predikantsplaats is de woning gedurende 2024 tijdelijk verhuurd tegen een commercieel huurtarief. Hier is in 2025 geen sprake van. Door de verkoop van de pastorie Spaerwoude zijn deze huuropbrengsten in 2025 weggevallen.

Opbrengsten uit rente en beleggingen

Ten opzichte van 2024 zijn de renteopbrengsten in 2025 gestegen. De hogere positie van de liquide middelen en gestegen rente hebben hieraan bijgedragen. In 2025 bedragen de opbrengsten (inclusief ongerealiseerde koersresultaten) € 72.000 ten opzichte van € 21.000 in 2024.

De beleggingsmarkt heeft zich in 2025 verder hersteld. Hoe deze markt zich op termijn zal ontwikkelen, is ongewis mede door de blijvend grillige geopolitieke ontwikkelingen en ontwikkeling van de inflatie. In 2025 is de marktwaarde van de effectenportefeuille ultimo 2025 gestegen met ruim € 35.000 (2024: + € 82.000). Het resultaat van de gestegen marktwaarde van de portefeuille is een niet-gerealiseerd resultaat. Het totale resultaat uit beleggingen (inclusief koersresultaten) bedraagt in 2025 ruim € 76.000.

De beleggingen van de PGPD zijn bedoeld om het vermogen voor de langere termijn in stand te houden, waardoor het belangrijk is dat de gunstiger condities op de beleggingsmarkt zich komende tijd door blijven zetten.

De opbrengsten uit dividend op aandelen en couponrente op obligaties bedraagt in 2025 ruim € 26.000 ten opzichte van € 27.000 in 2024. Van de opbrengsten heeft bijna € 18.000 op opbrengsten uit certificaten van de Rabobank.

3. Bijzondere baten

De bijzondere baten zijn in 2025 wederom hoog. In dit jaar zijn de bijzondere baten extra hoog de realisatie van in het verleden opgebouwde herwaarderingen (€ 948.000) en door de extra boekwinst die is gerealiseerd bij de verkoop van het onroerend goed (€ 219.000).

Vanwege de verkoop is eveneens het onderhoudsfonds, dat bestemd was voor het groot onderhoud van het gebouw, vrijgevallen ten gunste van het resultaat (€ 21.000).

Daarnaast is er in 2025 nog een subsidiebedrag ontvangen met betrekking tot de restauratie van de pastorie. De totale, eenmalige subsidiebijdragen bedragen in 2025 ruim € 10.000.

In 2025 is eveneens de vergoeding voor de inzet van vrijwilligers en de beheerderskosten hoger dan in andere jaren vanwege het hogere doorbelastingspercentage vanaf 2025.

LASTEN

1. Kosten kerkelijke gebouwen, kosten overige niet-kerkelijke eigendommen en inventarissen

Uitgaven gebouwen en woningen exclusief dotatie reservering groot onderhoud

De uitgaven voor gebouwen en woningen zijn over 2025 hoger dan begroot (verschil € 60.000). De belangrijkste factor voor de stijging van de kosten van de gebouwen zijn de hogere dotaties aan de reservering voor groot onderhoud (+ € 62.500). Hier staan lagere energiekosten in 2025 ten opzichte van 2024 tegenover.

Met betrekking tot de lasten van gebouwen en woningen over 2025 was, met name door de explosieve stijging van de energiekosten in eerdere jaren, nog conservatief begroot ondanks dat er in 2024 al sprake was van een daling van de energiekosten. Uiteindelijk zijn de energiekosten van de kerkgebouwen over 2025 bijna € 39.000 lager dan begroot en bedragen de energiekosten in 2025, in totaal, € 41.000. In de energiekosten is al rekening gehouden met een teruggaaf van energiebelasting.

Voor de inkoop van energie is de PGPD aangesloten bij het collectief Energie voor Kerken. Er zijn circa 5.700 aansluitingen gecommiteerd aan Energie voor Kerken. Gezien de complexiteit van de energiemarkt heeft de PGPD zich gecommiteerd aan het collectief. Voor 2025 zijn de tarieven lager geweest dan in 2024. Reeds sinds 2024 hebben de wijkgemeenten in 2024 en 2025 al meerdere initiatieven genomen om het energieverbruik te verlagen. In 2025 zijn bij het Kerkelijk Centrum Delfgauw zonnepanelen geplaatst. De maatregelen dragen eraan bij dat het energieverbruik zoveel als mogelijk stabiliseert of nog wat daalt.

Reserveringen groot onderhoud

De lasten Reserveringen groot onderhoud voor gebouwen en woningen zijn over 2025 hoger dan begroot (verschil + € 62.500). Hierin is geen rekening gehouden met de incidentele bate van de vrijval van de voorziening groot onderhoud van de pastorie (€ 21.000). De hogere kosten zijn het gevolg van de hogere dotatie aan de voorziening voor pastorieën (+ € 12.500) en kerkelijk centrum Delfgauw (+ € 50.000). Hiermee is voor de pastorieën rekening gehouden met (verwachte) uitgaven voor onderhoud aan de pastorie aan de Rosa Manuslaan, die sinds mei 2025 leeg staat. De leegstand is gebruikt om (achterstallig) groot onderhoud uit te voeren in 2025 en 2026.

In 2025 zijn problemen ontstaan met de dakbedekking van het kerkgebouw Kerkelijk centrum Delfgauw. In 2026 zullen deze (herstel)werkzaamheden worden uitgevoerd. Met het oog op deze uitgaven is een aanvullende dotatie aan de voorziening groot onderhoud gedaan ten laste van de exploitatie over 2025.

Behoudens de extra lasten voor de pastorie aan de Rosa Manuslaan en het kerkgebouw van KC Delfgauw zijn de lasten vanwege Reserveringen groot onderhoud voor het overige onroerend goed in 2025 in overeenstemming met de begroting. In 2024 heeft een herijking van de meerjarenonderhoudsplannen plaatsgevonden.

In 2025 is ruim € 106.000 besteed aan groot onderhoud (2024: € 209.000), waarvan € 92.000 is gedekt uit de voorziening groot onderhoud en het resterende bedrag direct ten laste van de exploitatie over 2025 is verwerkt. De kosten van groot onderhoud kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Wijkgemeente	Aard onderhoud	Bedrag (afgerond op duizendfallen)	
Dorpskerk	Uitgaven masterplan	€ 8.000	
	Uitgaven verduurzaming	€ 5.000	
	Uitgaven onderhoudskosten	€ 33.000	
			€ 46.000
De Acker	Vervanging glas		€ 1.000
Ontmoetingskerk	Onderhoud elektrotechnische installatie	€ 4.000	
	Verduurzaming / luchtbehandeling	€ 24.000	
	Tuinonderhoud	€ 8.000	
	Diverse reparaties luifeldak	€ 2.000	
	Advisering verbouwing	€ 2.000	
			€ 40.000
Pastorieën	Schilder- en timmerwerk Rosa Manuslaan		€ 4.000
Woningen	Vloerverwarming		€ 1.000
TOTAAL TEN LASTE VAN VOORZIENING GROOT ONDERHOUD			€ 92.000
Kerkelijk Centrum	Dakbedekking inclusief isolatie	€ 13.000	
	Schuifwand	€ 1.000	
TEN LASTE VAN DE JAAREXPLOITATIE			€ 14.000
TOTALE UITGAVEN GROOT ONDERHOUD IN 2025			€ 106.000

2. Kosten predikanten

De kosten van predikanten bedragen in 2025 ruim € 308.000, terwijl bijna € 399.000 is begroot. De lagere predikantskosten in 2025 zijn veroorzaakt door de vacante predikantsplaatsen in 2025 in wijkgemeente De Acker (tot en met september 2025), Kerkelijk Centrum Delfgauw, en Ontmoetingskerk (vanaf mei 2025) waarvan één predikantsplaats (De Acker) in de loop van 2025 met 0,6 FTE is ingevuld. De vacante predikantsplaatsen zorgden ervoor dat de kosten van predikantstraktementen € 138.000 lager zijn dan begroot.

Als gevolg van de vacante predikantsplaatsen zijn de uitgaven voor bijstand pastoraat en gastpredikanten hoger dan begroot (+ € 48.000).

3. Beheer en administratie

De kosten voor Beheer en administratie bestaat uit uiteenlopende algemene kosten. De kosten over 2025 zijn ca. € 14.000 lager dan begroot en € 8.000 lager dan vorig jaar. De belangrijkste oorzaak van de lagere kosten zijn met name het gevolg van de kosten van Centraal Contact. Deze kosten zijn in 2025 bijna € 5.000 lager dan begroot, terwijl wel de begrote opbrengsten minder hard zijn gedaald. Hierdoor is er sprake van een positieve exploitatie van circa € 2.700. In de begroting is uitgegaan van een kostendekkende exploitatie.

4. Exploitatie begraafplaats

De exploitatie van de begraafplaats laat ten opzichte van een begroting een hoge opbrengst zien in 2025. Ten opzichte van 2024 zijn de opbrengsten gedaald. De oorzaak is het hoge aantal begrafenissen in het jaar 2024, zoals blijkt uit onderstaande aantallen:

	2025	2024	2023	2022
Nieuw particulier graf	6	11	3	6
Bestaand particulier graf	18	20	18	13
Algemeen graf	5	7	3	7
Urnengraf/nis	1	3	3	1
Kindergraf	0	0	0	0

In 2025 zijn de kosten voor de inzet van de beheerder en vrijwilligers hoger dan in 2024 door een wijziging van het doorbelastingspercentage van 70% naar 75%. In 2025 is er sprake geweest van hogere kosten ("werk door derden") vanwege het plaatsen van 2 grafkelders (+ € 13.000).

Pijnacker en Delfgauw, april 2026